

چکیده

فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و تشکیل جمهوری های جدید مستقل در آسیای مرکزی و قفقاز، رویدادی پرمعنا در تاریخ معاصر است. این امر، تغییرات مهمی در محیط جغرافیای سیاسی این منطقه به دنبال داشت. روسیه، جمهوری آذربایجان، گرجستان، ارمنستان از جمله این کشورها هستند که در تحولات سیاسی این منطقه دخیل بوده اند. از این رو بنظر می رسد، غلبه بر عمل گرایی و، نبود تعریف مشخص از منافع ملی، تاثیر پذیری از سیاست های روسیه، فقدان راهبرد مشخص و یکپارچه نسبت به منطقه و در نهایت فشارهای محیطی و عوامل موثر ژئوپلیتیکی را می توان از جمله مهمترین مولفه هایی دانست که سیاست منطقه ای ایران را در حوزه قفقاز جنوبی با چالش مواجه کرده است با این وجود آسیب ها و نقاط ضعف سیاست منطقه ای ایران در قبال قفقاز جنوبی را می توان از منظر رویکردی ساختاری وگفتمانی مورد بررسی و تحقیق قرار گیرد تا بتوان به این سوال پاسخ داد که مهمترین ضعف ها و آسیب های سیاست خارجی و منطقه ای ایران در حوزه قفقاز جنوبی کدامند و چگونه می توان آن را تبیین کرد؟ براین اساس جمهوری اسلامی ایران چه از بعد دو جانبه با کشورهای منطقه، چه در سطح منطقه فرعی قفقاز جنوبی، چه در سطح منطقه اصلی اورآسیا و سرانجام در سطح کلان نظام بین المللی در قفقاز جنوبی درگیر خواهد بود و لاجرم اتخاذ یک استراتژی مناسب و مبتنی بر واقع گرایی تضمین کننده منافع ایران می باشد.

واژگان کلیدی: قفقاز، جمهوری اسلامی ایران، آسیب شناسی، سیاست منطقه ای